

राष्ट्रीय आयुष अभियान या केंद्र पुरस्कृत
योजनेकरीता “SNA SPARSH” प्रणाली लागू
करून प्रभावीपणे अंमलबजावणी करिता भारतीय
रिझर्व्ह बँकमध्ये स्वतंत्र आहरण खाते उघडणेबाबत.

महाराष्ट्र शासन
सार्वजनिक आरोग्य विभाग
शासन निर्णय क्रमांक: आयुष ३०२५/प्र.क्र.४७९/एनएचएम संगणक क्र.१३५३६६४
१० वा मजला, गोकुळदास तेजपाल रुग्णालय संकुल इमारत
नवीन मंत्रालय, मुंबई ४०० ००९.
दिनांक : ०८ ऑक्टोबर, २०२५

वाचा :-

- १) वित्त मंत्रालय, भारत सरकार यांचे कार्यालयीन ज्ञापन F.No.१(२७)/PFMS/२०२०
दि.१०/०६/२०२५
- २) वित्त विभाग , दालन क्र ३३९, परिपत्रक क्र. संकीर्ण -२०२५/प्र क्र ४४/ कोषा प्र शा -४
मंत्रालय दि १८ जून २०२५
- ३) शासन निर्णय क्र.प्रशामा-१२२५/प्र.क्र.४२७/एनएचएम संगणक क्र.१२७००८५ दि. २१
ऑगस्ट , २०२५
- ४) शासन निर्णय क्र.एनएचएम-११२५/प्र.क्र.४१०/एनएचएम संगणक क्र.१२५८५६६
दि. २१ ऑगस्ट, २०२५
- ५) शासन निर्णय क्र. एनएचएम-१२२५/प्र.क्र.४४७/एनएचएम संगणक क्र.१३०४७३७ दि
१८ सप्टेंबर, २०२५
- ६) सं.ख.वि./चार्ज-२/डीडीओ- SNA/प्राधिकार/सा.आ.वि/२०२५-२६/१११० दिनांक
१९/०९/२०२५ रोजीचे प्रधान महालेखाकार कार्यालय प्राधिकार पत्र
- ७) सं.ख.वि/चा-१/सार्वजनिक आरोग्य विभाग/यू.ओ.आर-१८५/२०२५-२६/१२३२ दिनांक
३०/०९/२०२५ रोजीचे प्रधान महालेखाकार कार्यालय ना-हरकत पत्र
- ८) संचालक (वित्त व लेखा), राष्ट्रीय आरोग्य अभियान, मुंबई यांचा प्रस्ताव
क्र.राआसोम/FMG/NAM/SNASPARSH/RBIA/C/७०५९०-९१/२०२५-२६,
दि.०७/१०/२०२५

प्रस्तावना :-

भारत सरकारच्या सर्वसाधारण वित्तीय नियम, २०१७ मधील नियम २३२ (V) अन्वये, राज्य
शासनांना निधी वितरीत करणे आणि सार्वजनिक वित्तीय व्यवस्थापन प्रणाली (PFMS) च्या माध्यमातून

निधीच्या विनियोगाचे सनियंत्रण करणेबाबत तरतूद विहित करण्यात आली आहे. त्यास अनुसरून भारत सरकारच्या वित्त मंत्रालयाच्या व्यय विभागाद्वारे केंद्र पुरस्कृत योजनांसाठी राज्य सरकारांना वितरीत करण्यात आलेल्या निधीच्या संदर्भात निधीची उपलब्धता आणि विनियोग यांचे प्रभावी सनियंत्रण करण्यासाठी तसेच Float कमी करण्यासाठी दिनांक ०१/०७/२०२१ पासून "SNA Model" ही कार्यपद्धती कार्यान्वित करण्यात आलेली आहे. दिनांक १३/०७/२०२३ रोजीच्या केंद्र शासनाच्या कार्यालयीन आदेशान्वये "SNA Model" ऐवजी "SNA SPARSH Model" या कार्यपद्धतीची अंमलबजावणी करण्याचे निर्देश दिले आहेत. केंद्र शासन आणि राज्य शासन या दोन्ही स्तरांवरील रोख व्यवस्थापनामध्ये (Cash Management) अधिक परिणामकारकता साध्य करण्यासाठी सार्वजनिक वित्तीय व्यवस्थापन प्रणाली (PFMS), राज्याची एकात्मिक वित्तीय व्यवस्थापन माहिती प्रणाली (State IFMIS) आणि भारतीय रिझर्व्ह बँकेची ई-कुबेर प्रणाली (e-Kuber) यांच्या एकात्मिक रचनेच्या (Integrated Framework) माध्यमातून केंद्र पुरस्कृत योजनांचा निधी वितरीत करण्यासाठी "SNA-SPARSH" (समयोचित प्रणाली एकीकृत शीघ्र हस्तांतरण - Real Time System of Integrated Quick Transfers) ही पर्यायी निधी प्रवाह कार्यपद्धती (Alternative Fund Flow Mechanism) टप्पा-टप्पाने प्रस्थापित करण्याचा निर्णय केंद्र शासनाद्वारे घेण्यात आला आहे. त्यास अनुसरून राष्ट्रीय आयुष अभियान या केंद्र पुरस्कृत योजनेसाठी "SNA-SPARSH" प्रणाली लागू करून प्रभावीपणे अंमलबजावणी करिता संदर्भ क्र. (३) अन्वये SNA SPARSH प्रणाली लागू करण्याचा शासन निर्णय निर्गमित करण्यात आला. संदर्भ क्र. (४) अन्वये आहरण व संवितरण अधिकारी घोषित करण्याबाबतचा शासन निर्णय निर्गमित करण्यात आला आहे. संदर्भ क्र.(५) अन्वये "SNA-SPARSH" प्रणालीकरीता State Scheme Manager घोषित करण्यात आले आहे. संदर्भ क्र. (६) व (७) अन्वये प्रधान महालेखापाल, मुंबई या कार्यालयामार्फत आहरण व संवितरण अधिकारी म्हणून प्रशासकीय अधिकारी, आरोग्य सेवा, आयुक्तालय यांचे प्राधिकार पत्र व सदर योजनेकरीता भारतीय रिझर्व्ह बँकमध्ये स्वतंत्र आहरण खाते उघडणेसाठी ना हरकत प्रमाणपत्र निर्गमित करण्यात आले आहे. त्यास अनुसरून राष्ट्रीय आयुष अभियान या योजनेसाठी भारतीय रिझर्व्ह बँकमध्ये स्वतंत्र आहरण खाते उघडण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती.

शासन निर्णय :-

राष्ट्रीय आयुष अभियान या केंद्र पुरस्कृत योजनेसाठी (Central Scheme Code ९१५८ व State MH Scheme Code MH-२७२) SNA SPARSH या कार्यपद्धतीची प्रभावीपणे अंमलबजावणी करण्याकरीता भारतीय रिझर्व्ह बँक मध्ये GOMHSPARSHMH२७२ या नावाने स्वतंत्र आहरण खाते उघडणेकरीता मान्यता देण्यात येत आहे.

२. सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेतांक २०२५१००८११०५०८७४१७ असा आहे. हा शासन निर्णय डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करुन काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

(अनिल वि. सावरे)

अवर सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रत,

१. महालेखापाल(लेखा व अनुज्ञेयता), महाराष्ट्र- १, मुंबई/ महाराष्ट्र-२, नागपूर.
२. महालेखापाल, (लेखा परिक्षा), महाराष्ट्र- १, मुंबई/ महाराष्ट्र-२, नागपूर.
३. आयुक्त आरोग्य सेवा तथा अभियान संचालक, राष्ट्रीय आरोग्य अभियान, मुंबई.
४. संचालक, आरोग्य सेवा संचालनालय, मुंबई.
५. संचालक, (वित्त व लेखा), राष्ट्रीय आरोग्य अभियान, मुंबई.
६. अति. संचालक, राज्य कुटुंब कल्याण कार्यालय, पूणे
७. सहसंचालक (अर्थ व प्रशासन), आरोग्य सेवा, पुणे
८. अधिदान व लेखा अधिकारी, मुंबई.
९. निवासी लेखा परिक्षा अधिकारी, मुंबई.
१०. वित्त विभाग (अर्थसंकल्प/व्यय-१३), मंत्रालय, मुंबई.
११. कार्यासन अर्थसंकल्प/लेखा, सार्वजनिक आरोग्य विभाग, मुंबई
१२. निवडनस्ती (कार्यासन- एनएचएम) .